

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

PROIECT
PRIVIND EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR
SPECIFICE
FUNCȚIEI DE PREȘEDINTE AL
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Judecător,
TARCEA IULIA CRISTINA

AUGUST 2016

PLAN DE EXPUNERE

Introducere pag. 1
Scurt bilanț al activității de vicepreședinte pag. 1 – 9
1. <i>colaborarea cu membrii conducerii instanței supreme</i> pag. 2 – 3
2. <i>colaborarea cu autoritățile publice</i> pag. 3 – 5
3. <i>colaborarea cu membrii instanței</i> pag. 5 – 6
4. <i>atribuții specifice vicepreședintelui ce coordonează activitatea în materie civilă</i> pag. 6 – 9
Obiective propuse pentru exercitarea mandatului de președinte al instanței supreme pag. 10 – 37
<i>Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – ordonator principal de credite</i> pag. 12 – 16
<i>Președinte Înaltei Curți de Casație și Justiție și rolul constituțional al instanței supreme de instanță de judecată</i> pag. 17 – 26
<i>Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și rolul constituțional al instanței supreme de interpretare și aplicare unitară a legii</i> pag. 27 – 32
<i>Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – membru de drept al Consiliului Superior al</i>	

<i>Magistraturii</i> pag. 33 – 34
<i>Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – reprezentant al instanței supreme în relațiile interne</i> pag. 35 – 36
<i>Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și relațiile internaționale</i> pag. 37

* *
*

Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe stabilite de lege. Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competențelor sale.

art. 126 alin. (1) și (2) din Constituția României

Pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, anul 2016 marchează momentul de schimbare a întregii echipe manageriale, deoarece în luna septembrie expiră mandatele președintelui și unuia dintre vicepreședinții instanței supreme, iar în luna noiembrie expiră și mandatul celui de al doilea vicepreședinte.

În plus, tot în luna septembrie expiră mandatul președintelui Secției I civilă, mandat ce nu poate fi reînnoit, potrivit legii.

În acest context, provocarea și tentația schimbării trebuie să aibă în vedere păstrarea acelor reguli, măsuri și practici care și-au dovedit eficiența și funcționalitatea de-a lungul timpului dar și adoptarea unora noi, de natură a răspunde necesităților prezente de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Pentru realizarea acestui deziderat, rolul președintelui instanței supreme este unul major, deoarece, din întreaga economie a dispozițiilor art. 6 și urm. din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, rezultă faptul că acesta stabilește liniile generale în baza cărora instanța supremă își desfășoară activitatea.

Dar, deopotrivă de important este și rolul vicepreședinților și conducătorilor compartimentelor stabilite potrivit propriului regulament, deoarece dialogul, colaborarea onestă și compatibilitatea dintre membrii echipei manageriale sunt o garanție suplimentară a îndeplinirii scopurilor propuse.

* *

*

SCURT BILANȚ AL ACTIVITĂȚII DE VICEPREȘEDINTE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În ultimii 3 ani am exercitat în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcția de vicepreședinte, iar activitatea mea în această calitate a vizat, pe lângă atribuțiile cu specific pur administrativ, coordonarea activității celor două secții civile și a Secției de contencios administrativ și fiscal.

Având în vedere faptul că mi-am depus candidatura pentru exercitarea funcției de președinte al instanței supreme, cred că ar fi oportun și necesar să amintesc în ce măsură mi-am îndeplinit principalele obiective propuse în proiectul privind exercitarea atribuțiilor specifice, întocmit la data candidaturii pentru funcția de vicepreședinte.

Astfel, sub un prim aspect, identificam faptul că îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor comune și specifice de vicepreședinte presupune colaborarea membrilor conducerii instanței supreme, dar și colaborarea cu autoritățile publice.

1. Colaborarea cu membrii conducerii instanței supreme

Sunt convinsă că am îndeplinit această exigență, deoarece am format o echipă unită și omogenă împreună cu președintele al cărui mandat a încetat și cu vicepreședintele cu atribuții în materie penală.

O bună colaborare a existat și cu membrii colegiului de conducere, care a fost convocat ori de câte ori problemele specifice o impuneau și căruia i s-au pus la dispoziție toate materialele necesare și informațiile în vederea adoptării unor hotărâri corespunzătoare cât mai eficiente. De asemenea, am fost preocupată și am urmărit executarea întocmai a hotărârilor adoptate.

De asemenea, a existat o bună colaborare între mine și președinții de secție care au fost întotdeauna informați cu privire la măsurile organizatorice pe care le preconizam și cărora li s-a cerut punctul de vedere asupra tuturor chestiunilor ce interesau activitatea instanței în ansamblu sau activitatea specifică a secției pe care o conduceau.

Am încercat și cred că am și reușit, în măsura timpului disponibil, să-i angrenez și în activitățile organizate de Consiliul Superior al

Magistraturii privind dialogul dintre instanțe și unificarea practicii judiciare. În acest sens, am supus atenției președinților de secție și secțiilor problematica ce se regăsea pe ordinea de zi a întâlnirilor profesionale organizate și chiar am participat alături de ei la unele dintre aceste întâlniri.

2. Colaborarea cu autoritățile publice

Cât privește colaborarea cu autoritățile publice, în limitele mandatului ce mi-a fost acordat de către președintele instanței supreme, am avut o bună colaborare cu Consiliul Superior al Magistraturii, cu autoritățile publice cu funcții de execuție, dar și cu cele cu funcții legislative.

2.1. Colaborarea cu Consiliul Superior al Magistraturii

Atribuțiile de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, așa cum sunt reglementate de lege, nu presupun o legătură directă și nemijlocită cu Consiliul Superior al Magistraturii, dar, date fiind competențele Consiliului și specificul activității Înaltei Curți de a asigura aplicarea și interpretarea legii, în fapt a existat o colaborare profesională apropiată, care a îmbrăcat cele mai diferite forme, de la transmiterea unor puncte de vedere asupra unor chestiuni punctuale vizând organizarea și funcționarea instanțelor sau propuneri legislative și până la acțiuni comune, de participare la diferite acțiuni organizate de Consiliu în vederea perfecționării pregătirii profesionale și unificării jurisprudenței (în acest sens, întâlnirile organizate la Slănic Moldova, Craiova, Iași, Pitești, Constanța, etc.) sau de organizare a concursurilor de promovare la Înalta Curte de Casație și Justiție pentru diferite posturi (judecători, magistrați asistenți, grefieri).

Grație bunei colaborări dintre cele două instituții, la ora actuală Înalta Curte nu se mai confruntă cu deficitul cronic de personal, dar mai ales de judecători ce s-a înregistrat în perioada 2008 – 2013.

2.2. Colaborarea cu autoritățile publice cu funcții executive

Cât privește colaborarea cu autoritățile publice cu funcții executive, identificam următoarele direcții:

- aprobarea unui buget adecvat;
- asigurarea unui sediu corespunzător Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- îmbunătățirea inițiativei legislative.

Din păcate, acest obiectiv a fost parțial îndeplinit, deoarece, în ciuda unei excelente colaborări cu Ministerul Justiției, Înalta Curte de Casație și Justiție nu are încă un sediu corespunzător. Astfel, în vederea bunei desfășurări a activității instanței supreme, a fost încheiat un protocol între Ministerul Justiției și Înalta Curte de Casație și Justiție prin care s-a atribuit în folosința instanței supreme un spațiu determinat în incinta Palatului Parlamentului. M-am implicat personal în întocmirea și derularea acestui protocol, dar gravele deficiențe de infrastructură ale spațiului alocat, care presupuneau costuri enorme pentru remediere au făcut ca acest proiect să nu fie viabil și adecvat.

Nu au existat, însă impedimente majore în ceea ce privește alocarea fondurilor pentru bugetele anuale, colaborarea cu Ministerul Finanțelor fiind bună în acest sens.

A existat de asemenea, o colaborare excelentă și un dialog permanent cu Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii în ceea ce privește îmbunătățirea inițiativei legislative și modificările legislative ce se impuneau ca urmare a constatării neconstituționalității unor texte de lege sau ca urmare a constatării unor necorelări legislative.

În acest sens, au fost formulate puncte de vedere, observații și propuneri cu privire la o serie de proiecte de acte normative transmise spre analiză Înaltei Curți de Casație și Justiție de către Ministerul Justiției sau Consiliul Superior al Magistraturii și s-a contribuit la formularea unor proiecte legislative întocmite de Înalta Curte de Casație și Justiție și transmise de aceasta instituțiilor competente să le analizeze și, după caz, să le adopte. Dintre acestea, pot fi amintite cu titlu de exemplu propuneri de modificare și completare a Codului penal și de procedură penală, a Codului de procedură civilă, a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările

ulterioare, a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată (2), cu modificările și completările ulterioare, a Legii salarizării unitare, etc.

La acest punct, cred că se cuvine a fi menționată și colaborarea Ministerului Justiției cu Înalta Curte de Casație și Justiție și Consiliul Superior al Magistraturii în cadrul comisiilor desemnate pentru organizarea și desfășurarea procedurii de selecție a candidaților pentru funcția de judecător la Curtea de Justiție a Uniunii Europene și la Tribunalul Uniunii Europene, comisii din care am făcut parte.

2.3 Colaborarea cu autoritățile publice cu funcții legislative

Și pe această linie, cu sprijinul Direcției Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică din cadrul instanței supreme, am urmărit îndeaproape procesul legislativ vizând acte normative relevante pentru instanțele de judecată, atât din cadrul Camerei Deputaților cât și din cadrul Senatului.

Urmărirea procesului legislativ a constat în depistarea actelor normative ce cuprindeau reglementări relevante pentru sistemul de justiție și activitatea de judecată aflate pe rolul celor două camere ale Parlamentului, formularea de propuneri de amendamente și participarea la dezbateri parlamentare.

3. Colaborarea cu membrii instanței

Acest punct nu se regăsește în proiectul pe care l-am întocmit în anul 2013 pentru exercitarea funcției de vicepreședinte, dar pe parcursul celor trei ani de exercitare a mandatului de vicepreședinte, acest tip de colaborare s-a dovedit a fi la fel de importantă, dacă nu chiar mai importantă decât oricare alt tip de colaborare pentru îndeplinirea corespunzătoare a scopurilor propuse și pentru buna funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Indiferent de formă, administrativă sau în cadrul activităților de judecată, am avut o foarte bună colaborare cu judecătorii, magistrații asistenți, personalul auxiliar și conex, precum și cu funcționarii publici sau personalul contractual din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel încât nu au existat disfuncții de comunicare sau de abordare.

Îmi doresc și îmi propun ca și relația viitoare, dintre președinte și cei ce își desfășoară activitatea în cadrul instanței supreme să fie cel puțin la fel de apropiată și de onestă ca în perioada în care mi-am exercitat mandatul de vicepreședinte.

4. Atribuții specifice vicepreședintelui ce coordonează activitatea în domeniul dreptului civil.

Un punct important în proiectul privind exercitarea atribuțiilor de vicepreședinte viza interpretarea și aplicarea unitară a legii și asigurarea unor practici unitare la nivelul celor două secții civile și la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal.

4.1. Interpretarea și aplicarea unitară a legii

Cât privește acest obiectiv, subliniez faptul că am considerat că interpretarea și aplicarea unitară a legii se poate realiza prin intermediul vicepreședintelui nu doar printr-o bună cunoaștere a legislației de către acesta, dar și prin participarea efectivă la ședințele de judecată și la ședințele secțiilor în care se discută chestiuni de drept susceptibile de interpretări diferite.

Aceasta cu atât mai mult cu cât intraseră în vigoare noile coduri în materie civilă și se impunea cu necesitate cunoașterea efectelor acestora în cadrul activității de judecată propriu zisă.

În acest sens, pe toată durata mandatului, am asigurat conducerea completelor de 5 judecători în materie civilă și conducerea tuturor ședințelor de judecată planificate în vederea soluționării recursurilor în interesul legii sau sesizărilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept care priveau activitatea a două sau mai multe secții.

Astfel, în anul 2014 am asigurat conducerea unui număr de 33 de ședințe de judecată, din care 25 ședințe ale completelor de 5 judecători, 5 ședințe ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și 3 ședințe ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

În anul 2015, am asigurat conducerea unui număr de 43 de ședințe de judecată, din care 22 ședințe ale completelor de 5 judecători, 11 ședințe ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și

10 ședințe ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

În primul semestru al anului 2016, am asigurat conducerea a 14 ședințe de judecată, din care 7 ședințe ale completelor de 5 judecători, 4 ședințe ale completelor pentru soluționarea unor chestiuni de drept și 3 ședințe ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

De asemenea, mi-am impus să particip la toate ședințele la care judecătorii secțiilor au fost convocați de către președinții de secție în vederea dezbaterii jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel încât, pe parcursul celor trei ani am lipsit motivat doar de la 2 sau 3 ședințe organizate în acest scop.

Participarea la ședințele secțiilor s-a dovedit un instrument extrem de eficient în ceea ce privește obiectivul stabilit de asigurare a unei interpretări și aplicări unitare a legii, pentru că mi-am asumat rolul de „curea de transmisie” între secții în ceea ce privește problemele și provocările generate mai ales de aplicarea noului cod de procedură civilă.

Recunosc că, la început, rolul meu asumat a fost privit cu suficientă rezervă, dat fiind faptul că impactul noilor dispoziții legale a fost diferit în timp, în funcție de specificul activității de judecată al fiecărei secții, dar ulterior a fost acceptat. Aceasta pentru că nu am încercat să impun soluții, ci să fac cunoscute problemele de aplicare a legii cu care se confruntă fiecare secție, modul în care s-a încercat rezolvarea lor și să supun dezbaterii eventuale alte soluții.

În cele din urmă, dialogul dintre secții a funcționat și pe această cale și s-a concretizat nu doar prin adoptarea unor soluții comune, dar și prin promovarea unor recursuri în interesul legii, atunci când nu s-a putut adopta o soluție comună.

În acest sens, aș menționa sesizările transmise de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție în urma sesizării secțiilor, ce au avut ca obiect interpretarea dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 146/1997, art. 50¹ alin. 1 din Legea nr. 10/2001, art. 127 alin. 1 și 3 din Codul de procedură civilă, art. 915 alin. 2 teza II a din Codul de procedură civilă, etc.

4.2. asigurarea unor practici unitare la nivelul celor două secții civile și la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal

Așa cum am arătat, efectele noului cod de procedură civilă s-au produs la momente diferite de timp față de cele trei secții non-penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Având în vedere procedura de judecată și sistemul căilor de atac, așa cum sunt reglementate de noua legislație procesual civilă, prima secție confruntată cu probleme de aplicare a noului Cod de procedură civilă a fost Secția de contencios administrativ și fiscal. Noul Cod de procedură civilă și-a produs efecte asupra activității celor două secții civile la un interval de mai bine de un an de la data intrării sale în vigoare.

Prin urmare, la data preluării mandatului de vicepreședinte al instanței supreme, mă aflu în situația în care una dintre secții își stabilise deja bune practici generate de intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, iar cele două secții civile discutau despre acestea doar la nivel teoretic, pentru că impactul noilor reglementări nu se produsese încă în ceea ce le privea.

Personal mă aflu în stadiul de abordare teoretică, deoarece până atunci funcționasem ca judecător în cadrul Secției I civilă și nu participasem decât la soluționarea câtorva dosare guvernate de dispozițiile noi procedurale.

Conducerea completelor de 5 judecători în materie civilă și, mai ales participarea la ședințele secțiilor în care se discutau probleme de drept m-au familiarizat mai rapid cu problemele care apăreau în activitatea de judecată și, mai ales, m-au ajutat să stabilesc un continuu dialog între formațiunile de judecată de la nivelul instanței supreme.

Astfel, în timp, s-au adoptat reguli comune privind pregătirea dosarelor în recurs, circuitul dosarelor și forma diferitelor acte procedurale.

Recunosc că procesul de adoptare a unor bune practici nu este încă unul finalizat. Dar, în mod deliberat, nu am încercat să forțez adoptarea unor măsuri definitive, pentru că activitatea de judecată propriu zisă a demonstrat că ceea ce părea evident la un moment dat s-a dovedit a nu fi eficient în practică sau că ar putea primi interpretări diferite de la caz la caz. În plus, schimbări legislative și decizii ale

Curții Constituționale au făcut ca ceea ce reprezenta o bună practică la un moment dat să devină caduc.

De aceea, cred că acest obiectiv al stabilirii unor bune practici nu poate fi atins în totalitate până ce legislația nu va avea un anumit grad de stabilitate, iar jurisprudența suficientă nu le va verifica eficiența.

* *
*

OBIECTIVE PROPUSE PENTRU EXERCITAREA MANDATULUI DE PREȘEDINTE AL INSTANȚEI SUPREME

Potrivit dispozițiilor ce se regăsesc în Constituția României (art. 133 alin. 2 lit. c), în Legea nr. 304/2004, republicată cu modificări (art. 18 alin. 3, art. 28 alin. 2, art. 33), dar și în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, atribuțiile și competențele președintelui instanței supreme ar putea fi sistematizate după cum urmează:

1. **Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – ordonator principal de credite**
2. **Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție raportat la rolul constituțional al instanței supreme de instanță de judecată**
3. **Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție raportat la rolul constituțional al instanței supreme de interpretare și aplicare unitară a legii**

4. **Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii**
5. **Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – reprezentant al instanței supreme în relațiile interne**
6. **Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – reprezentant al instanței supreme în relațiile internaționale**

Sub un prim aspect, aș dori să subliniez faptul că aceleași principii pe care le-am avut în vedere la îndeplinirea atribuțiilor de vicepreședinte mă vor ghida și în îndeplinirea atribuțiilor de președinte:

comunicare, onestitate, bună credință, transparență, corecta circulație a informației.

Sub un al doilea aspect, trebuie să subliniez faptul că mandatul exercitat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție în perioada 2010 – 2016, alături de mandatele exercitate de vicepreședinți, membrii Colegiului de conducere și președinții de secție au avut un efect extrem de pozitiv în organizarea și funcționarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În această perioadă s-au rezolvat multe probleme extrem de dificile cu care se confrunta instanța supremă legate de supraaglomerarea rolului completelor de judecată, numărul mare de posturi vacante, fluctuație de personal, personal insuficient la nivelul anumitor structuri, circulația documentelor și, mai ales, probleme legate de aplicarea noilor coduri, atât în materie civilă cât și în materie penală.

A fost modificat substanțial Regulamentul de organizare și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, au fost emise ordine și hotărâri prin care s-au stabilit reguli în funcție de care se desfășoară și în prezent întreaga activitate – de judecată sau pur administrativă – din cadrul instanței supreme.

Prin urmare, sarcinile organizatorice ale președintelui ce-și va începe mandatul în anul 2016 trebuie limitate doar la analizarea și revizuirea elementelor de organizare care ar putea fi îmbunătățite sau care lipsesc.

De aceea, în prezentul proiect nu voi face o analiză a tuturor prerogativelor președintelui, prevăzute de lege și de Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți, pentru că nu-mi propun să schimb nimic din măsurile organizatorice care și-au dovedit eficiența și funcționează.

Prin urmare, prin proiect îmi voi prezenta viziunea doar asupra aspectelor nerezolvate sau care încă mai așteaptă o rezolvare și asupra celor care, din punctul meu de vedere, ar trebui îmbunătățite sau chiar schimbate.

* *
*

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE – ORDONATOR PRINCIPAL DE CREDITE

Obiective:

- a) - asigurarea finanțării corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - b) - sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - c) – preluarea bugetului instanțelor
-
- a) - asigurarea finanțării corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

Cât privește finanțarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, spre deosebire de celelalte instanțe de judecată, bugetul instanței supreme se formează și se aprobă potrivit unei proceduri speciale, reglementate de lege.

Astfel, potrivit art 29 alin. 1 lit. e din Legea nr. 304/2004, Colegiul de conducere al instanței supreme propune proiectul de buget care, potrivit art. 30 lit. b din același act normativ, este aprobat de adunarea generală a judecătorilor, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice.

Aceleași dispoziții se regăsesc și în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Aparent, președintele Înaltei Curți nu joacă un rol prea important în elaborarea bugetului, dar, potrivit art. 79 lit. d) din Regulament, managerul economic al instanței supreme, organizează elaborarea, fundamentarea și prezentarea la organele abilitate a proiectului de buget anual, la termenele și în condițiile prevăzute de lege. Or, managerul economic este direct subordonat președintelui care are, astfel, atribuții de coordonare inclusiv în ceea ce privește bugetul anual.

În ceea ce privește aprobarea unui buget adecvat, trebuie subliniat faptul că aprobarea proiectului de buget de către Adunarea generală a judecătorilor nu reprezintă garanția unui buget suficient în realizarea obiectivelor de funcționare și organizare a instanței supreme.

Este necesară păstrarea actualei strategii de asigurare a unui dialog permanent cu instituțiile implicate, îndeosebi cu Ministerul Finanțelor Publice, de prezentare convingătoare a tuturor argumentelor legate de personalul instanței supreme și a implicațiilor financiare legislative, pentru explicarea necesarului financiar și a modului de repartizare pe capitole a acestuia, astfel încât să se asigure cheltuielile materiale, de personal și de investiții necesare.

b) - sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție;

Cât privește sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție, doresc să subliniez ideea că alocarea unui sediu corespunzător pentru buna desfășurare a activității de judecată va fi prioritatea mandatului meu, căreia îi voi aloca mai mult timp și energie decât oricărei altei activități și prerogative.

Personalul care activează în cadrul instanței supreme se confruntă în fiecare zi cu lipsa spațiului, a birourilor insuficiente ca număr și cu lipsa sălilor de judecată.

Actualul spațiu a fost sediul unei instanțe supreme care, la începutul anilor 2000, avea un număr redus de judecători (cel mult 80, potrivit art. 7 alin. 1 din Legea nr. 56/1993), magistrați asistenți și personal auxiliar și conex.

Prin urmare, este evident că numărul de 549 de posturi ce trebuie să funcționeze în același spațiu îl fac cu totul și cu totul necorespunzător.

În prezent, în birouri cu suprafețe mici (20 – 30 m.p.) lucrează, 3, 4 sau chiar 5 judecători, situația fiind mult mai gravă la magistrați asistenți și grefieri care lucrează și câte 10 – 14 în birouri.

De asemenea, în condițiile creșterii continue în timp a competențelor de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, numărul sălilor de judecată este insuficient, existând doar 5 săli de judecată într-o instanță care funcționează cu 4 secții, 4 complete de 5 judecători și care are și competențe de soluționare a recursurilor în interesul legii și a chestiunilor de drept preliminar.

În plus, potrivit procedurilor reglementate de noile coduri de procedură civilă și penală, ar fi trebuit să existe săli pentru camere de consiliu, dar acest lucru este imposibil în actualul sediu.

Arhivele sunt insuficiente și nu permit spații de depozitare în condiții corespunzătoare a dosarelor, motiv pentru care holurile de la etajele în care se află birourile judecătorilor și altor categorii de personal sunt aglomerate cu fișete în care sunt păstrate o parte din dosare.

Cât despre sălile de deliberare, acestea nu există, pentru că spațiul existent a fost exploatat la maxim în vederea asigurării unei activități pe cât posibil normale a compartimentelor instanței, astfel încât deliberarea are loc în birourile judecătorilor sau în sălile de ședință.

De aceea, așa cum am arătat, problema spațiului alocat desfășurării activității Înaltei Curți va fi prioritară pentru mine.

Trebuie subliniat faptul că au existat încercări din partea autorităților de a sprijini instanța supremă în demersurile sale de a asigura un sediu adecvat, dar toate s-au dovedit a fi un eșec, pentru că neseriozitatea, superficialitatea, necunoașterea specificului activității și fluxurilor de lucru dintr-o instanță au determinat fie atribuirea un spațiu cu risc seismic, fie a unui alt spațiu care, în afară de faptul că era inadecvat funcționării unei instanței de judecată, prezenta grave deficiențe de infrastructură care necesitau costuri enorme pentru remediere.

Mai viabilă se dovedește ultima soluție propusă în urma unor demersuri comune ale președintelui Înaltei Curți și ministrului Justiției de alocare a unor birouri într-o clădire situată în apropierea actualului sediu și în care își va desfășura activitatea Secția de contencios administrativ și fiscal și în care s-a mutat deja Departamentul Economic.

Este, subliniez, o soluție de avarie, acceptată doar ca urmare a lipsei acute de spațiu și care nu trebuie să dureze prea mult în timp, pentru că nu este adecvată desfășurării activității de judecată, iar împrăștierea compartimentelor Înaltei Curți în diverse locații, pe lângă faptul că generează cheltuieli suplimentare, în nici un caz nu poate asigura un management corespunzător.

c) – preluarea bugetului instanțelor

Potrivit art. 136 din Legea nr. 304/2004, republicată cu modificări, începând cu data de 1 ianuarie 2010, atribuțiile Ministerului

Justiției referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor vor fi preluate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Termenul prevăzut de textul de lege amintit a fost prorogat succesiv, ultima dată până la 1 ianuarie 2017, prin Ordonanța de urgență nr. 83/2014.

Cu privire la acest punct, vreau să subliniez faptul că este exclus ca Înalta Curte să preia bugetul instanțelor cu începere de la 1 ianuarie 2017, deoarece actualele capacități administrative fac imposibilă exercitarea unei astfel de atribuții.

În condițiile în care Înalta Curte se confruntă de mai mulți ani cu lipsa cronică a spațiului, iar Departamentul economic, dimensionat ca număr de personal la nevoile instanței supreme, a fost nevoit să-și desfășoare activitatea în spații improvizate în alte locații, mi-e greu să cred că gestionarea bugetului și nevoilor economico-financiare ale instanțelor se va putea desfășura fără a intra în colaps.

De altfel, trecând peste actualele capacități administrative ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, cred că problema gestionării bugetului instanțelor a fost populist și ipocrit soluționată legislativ, fără o suficientă dezbatere publică în sistem și în societate cu privire la constituționalitatea și eficiența unei astfel de măsuri.

Cât privește constituționalitatea gestionării bugetului instanțelor de judecată, așa cum am subliniat în mai multe rânduri în cuprinsul acestui proiect, potrivit art. 126 alin. 1 și 2 din Constituția României, Înalta Curte de Casație și Justiție realizează justiția, alături de celelalte instanțe stabilite de lege și asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

Prin urmare, Constituția a stabilit în termeni lipsiți de echivoc funcțiile instanței supreme ca fiind exclusiv funcții prin care se realizează actul de justiție și se aplică și se interpretează legea, nestabilind nici un fel de atribuții în ceea ce privește administrarea instanțelor de judecată.

Finanțarea sistemului judiciar este o atribuție strict administrativă, care, deși ar putea avea influență asupra bunei desfășurări a activității instanțelor de judecată, nu reprezintă un act de judecată sau de aplicare a legii.

Finanțarea sistemului judiciar este o componentă a independenței justiției și dacă se dorește cu orice preț ca Ministerul Justiției să nu mai administreze bugetele instanțelor, cred că soluția mai justificată din punct de vedere constituțional este aceea a gestionării bugetelor instanțelor de către Consiliul Superior al Magistraturii care, potrivit Constituției României este garantul independenței justiției.

Indiferent de soluția care se va adopta, însă, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 136 din Legea nr. 304/2004, republicată și cu privire la constituționalitatea sa, un lucru este cert, și anume faptul că 1 ianuarie 2017 va găsi Înalta Curte total nepregătită pentru asumarea unei astfel de responsabilități, cu consecințe atât de grave și de importante asupra întregului sistem judiciar.

Prin urmare, pentru moment, soluția cea mai rezonabilă și realistă pentru sistem este prorogarea până la un nou termen a intrării în vigoare a dispozițiilor acestui articol, termen suficient de lung care să permită purtarea unor discuții reale și serioase asupra acestei soluții, studii de impact și luarea măsurilor administrative adecvate

* *
*

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI ROLUL CONSTITUȚIONAL AL INSTANȚEI SUPREME DE INSTANȚĂ DE JUDECATĂ

Obiective:

- a) – adoptarea măsurilor administrative în vederea bunei funcționări a activității de judecată la nivelul secțiilor instanței supreme*
- b) – adoptarea măsurilor administrative în vederea bunei funcționări a activității de judecată la nivelul completelor de 5 judecători, în materie civilă și penală*
- c) – participarea la activitatea de judecată*

Cu privire la acest punct, trebuie subliniat faptul că potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, republicată cu modificări, Înalta Curte de Casație și Justiție, în ceea ce privește activitatea de judecată și competența, este organizată în 4 secții – Secția I civilă, Secția a II a civilă, Secția penală și Secția de contencios administrativ și fiscal.

Tot în ceea ce privește activitatea de judecată, în cadrul instanței supreme funcționează și completele de 5 judecători în materie civilă și penală.

Actuala organizare nu diferă în mod fundamental de cea consacrată tradițional după anii 1990, schimbări înregistrându-se, însă la nivelul formațiunilor de judecată care în prezent alcătuiesc completele de 5 judecători.

Prin urmare, este rolul președintelui instanței supreme, ca periodic, în urma analizei datelor statistice, a volumului de activitate al secțiilor și judecătorilor, precum și în baza analizei complexității cauzelor și specificului normelor de procedură, să ia măsuri pentru o corectă alocare a posturilor, în vederea asigurării bunei funcționării a activității de judecată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

a) – adoptarea măsurilor administrative în vederea bunei funcționări a activității de judecată la nivelul secțiilor instanței supreme

Acest obiectiv pe care mi l-am propus își găsește temeiul legal în dispozițiile art. 10 alin. 3 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit cărora președintele repartizează judecătorii, magistrații asistenți și alte categorii de personal la secții și la compartimentele din structura Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Sub acest aspect, se cuvine a se preciza faptul că în perioada anilor 2004 – 2010 Secția civilă și Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-au confruntat cu un număr extrem de mare de dosare, în condițiile unei fluctuații continue de personal și a existenței unui număr mare de posturi vacante. Schimbările legislative ulterioare au determinat modificări de competențe și au avut influență asupra volumului de activitate al tuturor secțiilor.

Astfel, datele statistice din această perioadă se prezintă după cum urmează:

anul 2010

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția comercială	Secția contencios
Pe rol la începutul anului 2010	1408	5314	2046	2424
Intrări	7054	7674	3971	6410
Total pe rol	8462	12.988	6.017	8834
Soluționări	6760	6762	4483	5796

anul 2011

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția a II a civilă	Secția contencios
Pe rol la începutul anului 2011	1702	6235	1534	3038
Intrări	6291	9917	5244	6558
Total pe rol	7993	16152	6778	9596
Soluționări	6165	11000	4233	6189

anul 2012

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția a II a civilă	Secția contencios
Pe rol la începutul	1828	5132	2545	3407

anului 2012				
Intrări	5758	5131	4944	8354
Total pe rol	7586	10263	7489	11761
Soluționări	5919	76970	5013	5445

anul 2013

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția a II a civilă	Secția contencios
Pe rol la începutul anului 2013	1667	2566	2476	6316
Intrări	5480	4810	4191	5339
Total pe rol	7147	7376	6667	11655
Soluționări	5215	5811	4464	6863

anul 2014

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția a II a civilă	Secția contencios
Pe rol la începutul anului 2014	1932	1565	2203	4792
Intrări	3738	2957	2911	4763
Total pe rol	5670	4522	5114	9555
Soluționări	5151	3510	3997	4848

anul 2015

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția a II a civilă	Secția contencios
Pe rol la începutul anului 2015	519	1012	1117	4707
Intrări	4038	2666	2529	5109
Total pe rol	4557	3678	3640	9816
Soluționări	3917	2804	2558	4044

anul 2016

Dosare	Secția penală	Secția I civilă	Secția a II a civilă	Secția contencios
Pe rol la începutul anului 2016	640	874	934	5772
Intrări	2290	1374	1189	3104
Total pe rol	2930	2248	2123	8876
Soluționări	2180	1468	1295	2163

Se constată, aşadar, că după intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010, dar, mai ales, după intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, volumul de dosare nou intrate a scăzut semnificativ la cele două secții civile, dar a crescut semnificativ la Secția de contencios administrativ și fiscal, tendința fiind constantă la cele trei secții.

Cât privește Secția penală, potrivit datelor statistice, volumul de activitate este relativ constant.

Am făcut această scurtă trecere în revistă a evoluției volumului de activitate la nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, deoarece, din punctul meu de vedere, se impune analiza acestuia și a tendințelor înregistrate pentru a se pune în discuția colegiului de conducere al Înaltei Curți posibilitatea redistribuirii de personal la nivelul secțiilor.

Deopotrivă, la reorganizarea structurii administrative a Înaltei Curți, sub aspectul posturilor alocate secțiilor, se va avea în vedere și volumul de muncă individual, prin raportare la numărul de dosare nou intrate anual, complexitatea acestora și specificul fiecărei materii în ceea ce privește normele de procedură.

Este necesară o bună informare a colegiului de conducere și adoptarea de măsuri comune, deoarece, deși potrivit art. 10 alin. 3 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, așa cum s-a arătat, președintele repartizează judecătorii, magistrații asistenți și alte categorii de personal la secții și la compartimentele din structură, conform art. 19 lit. a) și j) din același Regulament, colegiul de conducere aprobă statele de funcții și de personal și dezbate și aprobă măsurile necesare pentru buna desfășurare a activității instanței supreme.

Deși în perioada avută în vedere pentru această analiză, la începutul fiecărui an, conform prerogativelor legale și având în vedere și actele normative prin care s-au adus modificări schemei de personal, colegiul de conducere a aprobat statele de funcții și de personal, acestea nu au cunoscut modificări semnificative de-a lungul timpului.

În prezent, structura posturilor din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție alocate celor 4 secții se prezintă după cum urmează:

FUNCȚIA	STRUCTURA ORGANIZATORICĂ	Nr. posturi aprobate	Nr. posturi ocupate	Nr. posturi vacante
Judecător	Secția I civilă	31	31	0
	Secția a II a civilă	23	21	2
	Secția penală	35	31	4
	S. C. A. F.	30	27	3
	Secția I civilă	22	22	0

Magistrat asistent	Secția a II a civilă	17	16	1
	Secția penală	35	34	1
	S. C. A. F.	23	23	0
Grefier	Secția I civilă	34	34	0
	Secția a II a civilă	30	30	0
	Secția penală	42	34	8
	S. C. A. F.	30	30	0
Aprod	Secția I civilă	0	0	0
	Secția a II a civilă	2	2	0
	Secția penală	2	2	0
	S. C. A. F.	1	1	0
Agent procedural	Secția I civilă	1	1	0
	Secția a II a civilă	1	1	0
	Secția penală	2	2	0
	S. C. A. F.	0	0	0

Este evident că, raportat la volumul de activitate prezentat și la schema actuală de personal, se impune adoptarea unor măsuri organizatorice în vederea echilibrării volumului de muncă între secții.

Cu privire la acest obiectiv propus, voi avea în vedere în permanență și dispozițiile art. 8 lit. d) din Regulament, care conferă atribuții președintelui în ceea ce privește controlul și îndrumarea activității secțiilor și a compartimentelor din structura Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Sub acest aspect, subliniez din nou importanța bunei colaborări cu colegiul de conducere, dar mai ales cu președinții de secție.

b) – adoptarea măsurilor administrative în vederea bunei funcționări a activității de judecată la nivelul completelor de 5 judecători, în materie civilă și penală

Am în vedere trei direcții prin care acest obiectiv poate fi pus în practică și anume:

- demersuri legislative
- demersuri organizatorice
- participarea la activitatea de judecată

- *demersuri legislative*

Cu privire la acest obiectiv, trebuie să menționez faptul că pentru corecta și buna organizare și funcționare a completelor de 5 judecători din cadrul instanței supreme se impun anumite modificări legislative, pe care le voi propune și le voi discuta împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției.

Astfel, Legea nr. 202/2010 a adus modificări art. 19 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în sensul că s-a renunțat la completele de 9 judecători, în locul acestora fiind reglementate completele de 5 judecători.

Modificarea amintită nu s-a referit doar la numărul judecătorilor ce compun aceste complete, ci și la numărul și compunerea lor, sub aspectul specializării judecătorilor.

Astfel, dacă până la acel moment, în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționa un singur complet de 9 judecători, alcătuit din judecători desemnați aleatoriu din cadrul tuturor secțiilor, după intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010, au început să funcționeze 4 complete de 5 judecători – 2 în materie penală, formate exclusiv din judecători ai secției penale și 2 în materie civilă formate, de regulă, din judecători specializați, în funcție de natura cauzei.

Potrivit art. 32 alin. 5 din Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 202/2010, completele de 5 judecători sunt prezidate de președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți sau, în lipsa acestuia de un președinte de secție desemnat în acest scop de președinte sau vicepreședinte.

Prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale au fost, însă, modificate și dispoziții din Legea nr. 304/2004, inclusiv cele referitoare la compunerea și conducerea completelor de 5 judecători.

Prin urmare, alineatul 4 din Legea nr. 304/2004 a fost modificat în sensul că numărul și compunerea completelor de 5 judecători este aprobat de Colegiul de conducere la propunerea președintelui Secției penale, iar alineatul 5 a fost modificat în sensul că președintele sau vicepreședintele instanței supreme asigură conducerea doar în situația

în care a fost desemnat membru al completului prin tragere la sorți, regula fiind că președintele secției penale este cel care asigură conducerea acestor complete.

Absurdul acestor reglementări este generat de faptul că omițând faptul că în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează și completele de 5 judecători în materii non-penale, legiuitorul a stabilit că:

- președintele secției penale stabilește la începutul fiecărui an numărul completelor de 5 judecători, **inclusiv în materie civilă**, potrivit alineatului 4 al art. 32;
- conducerea completelor de 5 judecători este asigurată, de regulă, de președintele secției penale, **inclusiv în materie civilă**;

Deși intenția legiuitorului se pare că a fost aceea de a înlătura președintele și vicepreședinții instanței supreme de la conducerea acestor complete, a rămas totuși în vigoare, nemodificat, art. 33 din Legea nr. 304/2004, potrivit căruia președintele Înaltei Curți sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinți, prezidează completele de 5 judecători.

În plus, deși alineatul 2 al art. 32 menționează că în materie non-penală funcționează 2 complete civile, în alineatul 4 al aceluiași articol, se prevede că și numărul completelor non-penale de 5 judecători va fi propus de președintele secției penale.

În fața unor astfel de reglementări ilogice și necorelate a fost necesară completarea Regulamentului de organizare și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, prin art. 28 alin. 2 și 3 a prevăzut că, în materie penală, numărul completelor de 5 judecători se aprobă anual de Colegiul de conducere la propunerea președintelui Secției penale, iar în materie civilă se stabilesc 2 complete de 5 judecători. De asemenea, potrivit alin. 4 al aceluiași articol, completele sunt prezidate, după caz, de președinte, vicepreședinți, președintele secției penale sau decanul de vârstă.

Așa cum am arătat, voi face toate demersurile necesare pentru modificarea textelor de lege privind compunerea și conducerea completelor de 5 judecători, atât în materie civilă, cât și în materie penală.

Astfel dacă soluția propunerii numărului de complete de 5 judecători de către președintele secției penale este justificată în materie

penală, având în vedere faptul că acesta coordonează activitatea de judecată a secției și cunoaște cel mai bine numărul de dosare soluționate de secție și care sunt susceptibile să ajungă la completul de 5 judecători în căile de atac, ea nu se justifică sub nici o formă în materie civilă.

Cât privește compunerea completelor de 5 judecători, atât în materie penală, cât și în materie civilă, voi susține ideea ca acestea să fie conduse de președintele instanței supreme sau de vicepreședinți.

Soluția pe care o agreez se bazează în primul rând pe faptul că președintele și vicepreședinții au atribuții de organizare și coordonare a activității de judecată a Înaltei Curți, iar aceste atribuții nu pot fi exercitate corespunzător dacă președintele sau vicepreședinții sunt ruși de activitatea de judecată propriu zisă.

Dispozițiile din Regulament privind posibilitatea teoretică a președintelui sau vicepreședinților de a participa la ședințele oricărui complet din cadrul secțiilor au devenit caduce în condițiile actualelor dispoziții din Codurile de procedură penală și procedură civilă, care reglementează principiul continuității.

Prin urmare, în condițiile în care atribuțiile celor trei nu permit desfășurarea activității de judecată cu respectarea principiului continuității în cadrul unui complet al unei secții, singura modalitate prin care se poate asigura contactul nemijlocit cu activitatea de judecată, este participarea la judecată în cadrul completelor de 5 judecători.

De altfel, soluția este una de tradiție pentru sistemul de drept românesc, având în vedere că președintele și vicepreședintele instanței supreme asigurau conducerea Secțiilor Unite și atunci când acestea erau investite cu atribuții jurisdicționale, dar și conducerea completului de 9 judecători.

- demersuri organizatorice

Și sub acest aspect, din punctul meu de vedere se impun unele măsuri administrative care să ajute la o mai coerentă și eficientă organizare a activității de judecată în cadrul completelor de 5 judecători, măsuri care presupun modificarea Regulamentului de

organizare și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și realocări de posturi.

În prezent, Regulamentul instanței supreme prevede prin dispozițiile Capitolului IV, intitulat „Completele de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție”, procedura de numire a judecătorilor și procedura de judecată în cadrul acestor formațiuni, dar nu abordează această structură ca pe o entitate proprie, cu organizare proprie.

Dacă procedura de desemnare și participare a judecătorilor în cadrul acestor complete este lipsită de orice echivoc, pentru că este prevăzută de lege, în ceea ce privește participarea magistraților asistenți și grefierilor, textele sunt destul de generale.

Astfel, în ceea ce privește participarea magistratului asistent la judecată, art. 29² din Regulament prevede că la ședințele de judecată ale completelor de 5 judecători participă prim-magistratul asistent, un magistrat asistent șef sau un alt magistrat, desemnat de președinte sau unul din vicepreședinți dintre magistrații asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Cât privește participarea grefierului, doar art. 55² din Regulament conține o reglementare potrivit căreia, repartizarea grefierilor în completele de 5 judecători se face de către președintele Înaltei Curți.

În cadrul Structurii posturilor instanței supreme, figurează, însă, „Secțiile Unite”, căreia îi sunt alocate un număr de 16 posturi de magistrați asistent și 19 posturi de grefieri și care asigură participarea la judecată atât în mecanismele de unificare cât și în completele de 5 judecători.

Participând la judecată și conducând toate completele de 5 judecători în materie civilă în perioada 2013 – 2015, precum și completele de unificare a jurisprudenței în materie civilă, am ajuns la concluzia că ar trebui o organizare distinctă pentru completele de 5 judecători, crearea unei structuri distincte doar cu atribuții de deservire a completelor de cinci judecători și alocarea unui număr cert de magistrați asistenți și grefieri, în funcție de materie și numărul cauzelor, diferiți de cei alocați completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și dezlegarea unor chestiuni de drept.

c) participarea la activitatea de judecată

Și în sfârșit, în calitate de președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, îmi propun ca și în mandatul 2016 – 2019 să conduc ambele complete de 5 judecători în materie civilă, la fel cum am făcut-o și în calitate de vicepreședinte.

Conducerea completelor de 5 judecători s-a dovedit a fi o practică deosebit de utilă, mai ales în contextul intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, deoarece am reușit să cunosc în mod nemijlocit problemele generate de punerea în aplicare a noilor dispoziții legale.

Conducerea completelor de 5 judecători, combinată cu participarea la ședințele de dezbatere a practicii judiciare organizate în cadrul secțiilor, participare la care nu am de gând să renunț nici în calitate de președinte, au ajutat la o corectă transmitere a informațiilor, la cunoașterea problemelor de drept procesual cu care s-au confruntat secțiile și completele de 5 judecători, la dezbateri comune și la adoptarea unor soluții agreeate de toate formațiunile de judecată.

În egală măsură, conducerea completelor de 5 judecători a determinat păstrarea unei practici unitare la nivelul acestor complete, deoarece schimbarea în fiecare an a compunerii completelor și conduceri diferite sunt potențiale surse de practică judiciară neunitară, iar o conducere unică are menirea de a asigura elementul de continuitate din această perspectivă.

De asemenea, participarea la ședințele de judecată ale completelor de 5 judecători m-au ajutat să cunosc mai bine colegii din cadrul secțiilor și a constituit un bun prilej de a cunoaște și pe această cale jurisprudența și bunele practici ale diferitelor complete și ale secțiilor.

Și nu în ultimul rând, participarea la judecată în completele de 5 judecători mi-au creat o viziune de ansamblu cu privire la modul în care activitatea acestora ar trebui organizată.

* *
*

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI ROLUL CONSTITUȚIONAL AL INSTANȚEI SUPREME DE INTERPRETARE ȘI APLICARE UNITARĂ A LEGII

Obiective:

- a) – adoptarea măsurilor administrative în vederea bunei funcționări a activității completelor competente să soluționeze recursurile în interesul legii și sesizările privind chestiuni prealabile;*
- b) – continuarea soluționării în termen a recursurilor în interesul legii și a sesizărilor prealabile, a motivării și publicării deciziilor în termenele stabilite de lege;*
- c) – propuneri legislative*
- d) – participarea la ședințele secțiilor de analiză a jurisprudenței*

Interpretarea și aplicarea unitară a legii este una din funcțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, consacrate constituțional, alături de cea de instanță de judecată.

După intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă și a Noului Cod de procedură penală, această funcție constituțională se realizează atât prin deciziile pronunțate în interesul legii – mecanism preexistent și cu rol de reglare a jurisprudenței neunitare, cât și prin hotărârile pronunțate în urma sesizărilor prealabile – mecanism nou introdus, de prevenire a apariției jurisprudenței neunitare.

Trebuie subliniat, însă, că în afara mijloacelor de unificare a jurisprudenței neunitare, puse la dispoziție de noile reglementări ale codurilor de procedură, la nivelul Înaltei Curți există și alte mecanisme, cel puțin la fel de eficiente.

Și mă refer la ședințele de analiză a jurisprudenței care se realizează la nivelul fiecărei secții.

- a) – adoptarea măsurilor administrative în vederea bunei funcționări a activității completelor competente să soluționeze recursurile în interesul legii și sesizările privind chestiuni prealabile;*

Cu privire la acest punct, la fel ca și în cazul formațiunilor de judecată de 5 judecători, am în vedere modificări ale Regulamentului de organizare și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, deoarece, astfel cum am arătat, actuala organizare și reglementare este destul de generală și imprecisă.

În plus, în condițiile în care sesizările prelabile se judecă în formațiuni ce diferă ca număr de judecători și modalitate de compunere, în funcție de obiect, se impune stabilirea unor reguli clare de organizare a acestor complete.

Așa cum s-a arătat, în cadrul Structurii posturilor instanței supreme figurează „Secțiile Unite”, căreia îi sunt alocate 16 posturi de magistrat asistent și 19 posturi de grefier, fără nici o distincție pe materii, care asigură participarea la judecată atât în mecanismele de unificare, cât și în completele de 5 judecători.

În Regulamentul de organizare și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în Cap. III sunt dispoziții privind completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și celor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, dar nici una din acestea nu vizează organizarea compartimentului care deservește aceste complete.

În prezent, prin ordin al Președintelui instanței supreme se stabilește nominal persoana care activează în „Secțiile Unite”, materia și tipul de complet la care va participa.

De aceea, am în vedere completarea Regulamentului cu noi dispoziții pentru fiecare tip de activitate a completelor specifice activității instanței supreme – complete de 5 judecători, complete pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și pentru dezlegarea unor chestiuni de drept – care să organizeze aceste structuri ca entități de sine stătătoare în ceea ce privește magistrații asistenți și grefierii.

În plus, la nivelul instanței supreme, în ceea ce privește soluționarea sesizărilor prelabile care sunt de competența doar a uneia dintre secții, practica este destul de neunitară, în sensul că la Secția penală participă magistrați asistenți și grefieri din cadrul secției, iar la secțiile civile și de contencios administrativ și fiscal participă magistrați asistenți și grefieri din cadrul entității numite în cadrul structurii de personal „Secțiile Unite”.

Având în vedere specificul activității pentru fiecare categorie de complete specifice Înaltei Curți, ce presupune activități specifice atât anterior ședinței de judecată, dar și după pronunțarea soluției, organizarea separată a activităților ar fi binevenită și în interesul soluționării cauzelor.

b) – continuarea soluționării în termen a recursurilor în interesul legii și a sesizărilor prealabile, a motivării și publicării deciziilor în termenele stabilite de lege;

În prezent, asigurarea calendarului pentru stabilirea termenelor de soluționare potrivit dispozițiilor legale în vigoare, se dovedește a fi o problemă din ce în ce mai dificilă.

Acest lucru se datorează, în primul rând faptului că, potrivit legii, sesizările cu recursuri în interesul legii și în vederea dezlegării unor chestiuni de drept trebuie soluționate în cel mult 3 luni de la data investirii instanței supreme, iar ritmul de sesizare nu este constant, numărul sesizărilor diferind de la o perioadă la alta.

În plus, așa cum s-a arătat, numărul sălilor de judecată este limitat și se împarte între cele 4 secții, completele de 5 judecători și completele pentru asigurarea practicii judiciare unitare, toate acestea fiind elemente în funcție de care asigurarea unui calendar optim este din ce în ce mai greu de realizat.

Din acest punct de vedere, voi supune discuției și posibilitatea modificării legislative în ceea ce privește termenul de soluționare a acestui tip de sesizare, deoarece practica a dovedit că intervalul de 3 luni stabilit de legiuitor este unul nerealist.

Astfel, s-au înregistrat destul de des situații în care specialiștii nu au putut transmite un punct de vedere în termen util, sau chiar situații în care membrii completului au avut nevoie de mai mult timp pentru a medita asupra problemei de drept în discuție.

În plus, potrivit datelor statistice, numărul sesizărilor este în creștere de la an la an, astfel încât, dacă în anul 2014 se înregistrau 14 recursuri în interesul legii (din care, 6 penale) și 48 sesizări în vederea soluționării unor chestiuni de drept (din care, 31 penale), în anul 2015 se înregistrau 24 de recursuri în interesul legii (din care, 6 penale) și 86 de sesizări în vederea soluționării unor chestiuni de drept (din care, 35

penale) iar în anul 2016 s-au înregistrat deja 20 recursuri în interesul legii (din care, 3 penale) și 66 sesizări în vederea soluționării unor chestiuni de drept (din care, 18 penale).

Pentru că așa cum am arătat, am condus toate completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii în materie civilă și pe cele competente să dezlege chestiuni de drept ce interesează activitatea a două sau mai multe secții, am constatat că numărul maxim de astfel de dosare ce pot fi alocate unui termen este de 4. Desigur, au fost destul de dese situațiile în care exigența judecării sesizărilor în termen de 3 luni m-au determinat să repartizez chiar și 7 sau 8 dosare pentru un termen, dar acele ședințe s-au dovedit a fi extrem de solicitante datorită complexității problemelor de drept în discuție și nu întotdeauna în interesul unui bun act al justiției.

c) – propuneri legislative

Așa cum am arătat, deja, o primă propunere cu privire la îmbunătățirea mecanismelor de unificare a practicii judiciare se referă la termenul în care acestea trebuie să fie soluționate, pentru argumentele mai sus expuse și asupra cărora nu voi mai reveni.

Sub un al doilea aspect, chestiuni care s-au ivit în practică și care ar trebui lămurite din punct de vedere legislativ vizează incompatibilitățile și posibilitatea de a formula opinii separate.

Din punctul meu de vedere, regimul incompatibilităților și posibilitatea de a formula opinii separate sunt specifice procedurii de judecată de drept comun, nu și în ceea ce privește mecanismele de unificare, dar din moment ce ele constituie obiect de interpretare, cred că ar trebui să primească și o soluție legislativă.

De asemenea, apreciez că ar fi necesară reglementarea de urgență a situației deja ivită în practică în care soluția nu poate fi adoptată pentru că nu s-a întrunit numărul de două treimi din numărul judecătorilor completului, chiar și după reluarea de mai multe ori a votului.

Cred că o soluție a acestei probleme ar fi aceea a sesizării Secțiilor Unite în ipoteza recursurilor în interesul legii și sesizărilor prealabile ce interesează activitatea mai multor secții și a întregii secții

în ipoteza unei sesizări prealabile ce interesează activitatea unei singure secții.

Cât privește modificările legislative, în ultima perioadă s-a discutat destul de insistent despre modificările codurilor de procedură, în sensul extinderii sesizărilor prealabile și asupra chestiunilor de procedură.

Fără a fi tributara unor idei preconcepute, arăt faptul că am rezerve serioase față de o astfel de propunere, în condițiile în care, spre deosebire de recursul în interesul legii, sesizarea prealabilă este doar un incident procedural prin intermediul căruia Înalta Curte este chemată să statueze printr-o hotărâre de principiu. Fiind un incident procedural, chestiunea de principiu nu poate fi decât punctuală, vizând părțile din cauză, raportul juridic dintre părți și circumstanțele concrete ale cauzei.

Pe de altă parte, prin mai multe decizii pronunțate asupra unor sesizări prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în mod constant că *„admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau o normă de drept procedural, este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei”* (dec. nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în M. of. nr. 43 din 20 ianuarie 2014) și că *„obiectul sesizării l-ar putea constitui atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procedural, dacă, prin consecințele pe care le produc, interpretarea și aplicarea normei de drept au aptitudinea să determine soluționarea pe fond a cauzei, rezolvarea raportului de drept dedus judecării”* (dec. nr. 2 din 17 februarie 2014, publicată în M. Of. nr. 257 din 9 aprilie 2014, dec. nr. 8 din 27 aprilie 2015, publicată în M. Of. nr. 431 din 17 iunie 2015 etc.).

Dar dincolo de aceste considerații pur teoretice, nu trebuie uitat faptul că, potrivit normelor de procedură, instanța de sesizare are obligația de a suspenda judecata cauzei până la soluționarea întrebării prealabile, iar celelalte instanțe, sesizate cu cauze în care se pun în discuție aceleași probleme de drept au facultatea de a dispune suspendarea judecării.

Cum în practică, suspendarea judecării până la soluționarea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este destul de frecventă, nu trebuie neglijată posibilitatea suspendării judecării tuturor

apelurilor sau recursurilor aflate pe rolul instanțelor de judecată din țară atunci când există sesizări vizând procedura de judecată a apelului sau recursului.

Acesta este motivul pentru care, așa cum am spus, în prezent am rezerve privind această propunere de modificare legislativă.

În condițiile în care în urma unor discuții serioase și aprofundate, inclusiv cu membrii comisiei de elaborare a codurilor de procedură, se va ajunge la concluzia că dezlegarea unor chestiuni de procedură este compatibilă cu instituția sesizării prealabile și că nu există riscul major al suspendării unui număr mare de dosare, desigur, propunerea poate fi primită. Dar, repet, aceasta presupune discuții și evaluări serioase asupra efectelor unor astfel de modificări preconizate.

d) – participarea la ședințele secțiilor de analiză a jurisprudenței

Am arătat în repetate rânduri și motivat în cadrul acestui plan rolul participării președintelui și vicepreședinților instanței supreme la ședințele secțiilor de analiză a jurisprudenței, atât în ceea ce privește cunoașterea activității de judecată a fiecărei secții, asigurarea dialogului între secții cât și în ceea ce privește formarea unei viziuni de ansamblu asupra măsurilor ce se impun în activitatea instanței în ansamblu – de judecată și managerială. De aceea, și în calitate de președinte îmi propun să particip la aceste ședințe.

* *
*

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE – MEMBRU DE DREPT AL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Obiective:

- a) – *apărarea independenței justiției, eficiența sistemului judiciar și asigurarea funcționării corespunzătoare a acestuia;*
- b) – *preocuparea pentru promovarea în funcții de execuție și de conducere a persoanelor ce îndeplinesc cele mai înalte standarde de competență și etică profesională;*
- c) – *participarea la activitatea comisiilor de lucru cu activitate permanentă constituite la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii;*
- d) – *continuarea colaborării în acțiunile ce au drept scop unificarea practicii judiciare;*
- e) – *preocuparea pentru îmbunătățirea legislației*

Potrivit dispozițiilor art. 133 alin. (2) lit. c) din Constituția României și art. 3 lit. c) din Legea nr. 317/2004, republicată cu modificări, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție este și membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Cu privire la acest punct, mă limitez doar la a prezenta obiectivele pe care le am în vedere pentru îndeplinirea competențelor atribuite președintelui de dispozițiile legale invocate.

Și aceasta se datorează faptului că în acest an se derulează procedurile pentru alegerea noului Consiliu Superior al Magistraturii, care-și va începe mandatul la începutul lunii ianuarie 2017.

În condițiile în care nu cunosc linia de acțiune, viziunea și strategiile noului for al magistraturii și nu mi-am propus să candidez pentru a fi desemnată ca membru al acestuia, în prezentul plan de activitate îmi voi prezenta doar obiectivele avute în vedere, raportate la activitatea de până în prezent pe care o cunosc a actualului Consiliu.

Sper, totuși, ca noul Consiliu să nu fie tributar practicilor schimbării în societatea românească, prezentă la toate palierele puterii,

de a înlătura tot ce s-a construit până la acel punct, chiar și atunci când au existat lucruri bune și care și-au dovedit eficiența.

În acest moment, nu pot decât să asigur că și în calitate de membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii voi avea aceeași atitudine pe care am avut-o ca simplu judecător și apoi ca vicepreședinte al instanței supreme: bună credință, sinceritate, implicare, transparență, corectitudine și dialog în interesul întregului sistem judiciar.

* *
*

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE – REPREZENTANT AL INSTANȚEI SUPREME ÎN RELAȚIILE INTERNE

Sub acest aspect, se impune colaborarea cu Guvernul României și, mai ales, cu Ministerul Justiției, pe următoarele aspecte:

- aprobarea unui buget adecvat;
- asigurarea unui sediu corespunzător Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- îmbunătățirea inițiativei legislative.

În ceea ce privește aprobarea unui buget adecvat, trebuie subliniat faptul că este necesară păstrarea actualei strategii de asigurare a unui dialog permanent cu instituțiile implicate, îndeosebi cu Ministerul Finanțelor Publice, de prezentare convingătoare a tuturor argumentelor legate de personalul instanței supreme și a implicațiilor financiare legislative pentru explicarea necesarului financiar și a modului de repartizare pe capitole a acestuia, astfel încât să se asigure cheltuielile materiale, de personal și de investiții necesare.

În cadrul acestui deziderat, este imperios necesar să se asigure un sediu corespunzător Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru că actualul sediu, așa cum am arătat, este insuficient și nu asigură o bună desfășurare a activității specifice instanței supreme.

Pe aceeași linie a colaborării cu autoritățile publice cu funcții executive se înscrie și intenția mea ca Înalta Curte de Casație și Justiție să contribuie la îmbunătățirea și eficientizarea inițiativelor legislative ale guvernului în ceea ce privește organizarea și funcționarea administrativă a instanțelor și a activității de judecată.

În acest sens, voi stimula și voi sprijini o relație permanentă între Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și Direcția Elaborare acte normative din Ministerul Justiției.

Prin aceasta urmăresc două aspecte, și anume:

- elaborarea unor proiecte de lege mai coerente și previzibile;
- sesizarea în timp util a oricăror reglementări lacunare, insuficiente, necorelate sau necorespunzătoare.

Acest obiectiv se poate realiza prin informare continuă reciprocă, propuneri și colaborarea în vederea elaborării textelor de lege.

Îmi propun și o bună colaborare cu legislativul ca modalitate de implicare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în elaborarea unor legi coerente, dat fiind faptul că, de multe ori, în cadrul dezbaterilor parlamentare, anumite texte de lege, discutate și convenite împreună cu inițiatorul, pot suferi modificări de substanță.

Este important, însă, ca modificările care interesează competențele jurisdicționale ale instanțelor, organizarea și funcționarea justiției ca serviciu public să fie cunoscute și analizate de acestea și de Înalta Curte, astfel încât ele să corespundă realității juridice, posibilităților organizatorice și de competență ale instanțelor și să preîntâmpine jurisprudența și practicile neunitare, supraaglomerarea rolului instanțelor sau insuficiența resursă financiară.

De aceea, îmi propun ca în cadrul bunelor practici de colaborare, și în acest caz, să stimulez urmărirea procesului legislativ, informarea reciprocă și păstrarea contactului permanent între direcția de specialitate din cadrul Înaltei Curți și serviciile cu atribuții în pregătirea ședințelor comisiilor de specialitate sau plenurilor celor două camere ale Parlamentului și să încurajez invitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție atunci când proiectele legislative în dezbateri îi vizează activitatea, organizarea și funcționarea.

* *
*

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

Obiective:

- a) – *reprezentarea instanței supreme în organisme internaționale;*
- b) – *îndeplinirea obligației internaționale de furnizare a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și de integrare a jurisprudenței la nivel european și internațional;*
- c) – *cooperarea judiciară internațională;*
- d) – *colaborarea cu judecătorii români din sistemele de drept europene*

Sub acest aspect, precizez faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție este membru în 9 asociații internaționale, în care reprezentarea se face la nivel de președinte.

Calitatea de membru presupune acțiuni de cooperare europeană sau internațională și întocmirea de rapoarte periodice pe diverse probleme de drept sau aspecte vizând justiția, precum și îndeplinirea obligației de furnizare a jurisprudenței instanței supreme.

De asemenea, mă voi preocupa ca membrii Rețelelor judiciare să își exercite atribuțiile ce le revin în această calitate și să beneficieze de mijloace financiare și logistice suficiente pentru îndeplinirea misiunii lor.

Nu în ultimul rând, intenționez să păstrez o strânsă legătură de colaborare cu judecătorii români la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Tribunalul Uniunii Europene, cu atât mai mult cu cât doi dintre aceștia, anterior au lucrat în calitate de judecători la Înalta Curte de Casație și Justiție.

De aceea, în afara programelor speciale de training organizate la nivel național și internațional, am în vedere organizarea la Înalta Curte de Casație și Justiție a unor întâlniri de lucru a judecătorilor europeni cu judecătorii și magistrații asistenți ai instanței supreme, în vederea analizării jurisprudenței instanțelor la care își desfășoară activitatea și a dezbaterii eventualei jurisprudențe naționale neconforme.

